

דו"ח על ההסכמים הקואליציוניים של ממשלת ישראל ה-37

3 בינואר, 2023

מركز مساواة لحقوق المواطنين العرب في اسرائيل
מרכז מוסאוא לזכויות האזרחים הערביים בישראל
Mossawa Center The Advocacy Center For
Arab Citizens In Israel

תוכן עניינים

2	שינויי חקיקה
3	תקציבים למתנחלים
4	הטבות נוספות לחיילים וקצינים
4	חינוך והשכלה גבוהה
4	העמקת הכיבוש
5	הנגב והגליל
6	תכנון ובנייה
6	הרשות הפלסטינית וירושלים
7	אלימות בחברה הערבית
7	עמותות זכויות אדם
7	הרשות לפיתוח כלכלי בחברה הערבית

מרכז מוסאוא בחן את ההסכמים הקואליציוניים שנחתמו בין המפלגות שהרכיבו את הממשלה ומזהיר כי ההסכמים יעמיקו את האפלייה והגזענות כלפי האזרחים הערבים בישראל. ספר החוקים הישראלי כולל כבר היום עשרות חוקים המעניקים זכויות קולקטיביות לרוב היהודי ומפלים את המיעוט הערבי פלסטיני. חלק גדול מסעיפי ההסכמים מתייחסים למדיניות העמקת ההתנחלויות במימון הממשלה ביישובים שונים, בגדה המערבית, הגליל והנגב. הממשלה מתייחסת לשלושת האזורים כמקשה אחת.

מרכז מוסאוא ניתח את השלכות ההסכמים הקואליציוניים ומזהיר מהנושאים הבאים:

שינויי חקיקה

- הממשלה תערוך שינויי חקיקה מקיפים ש"תכלול גם חקיקת חוק יסוד: החקיקה ופסקת ההתגברות". הצעות החוק תקבלנה עדיפות מוחלטת ומלאה, בכל מקרה ונסיבות, על פי כל חקיקה אחרת. (סעיף 30)
- לאחר הקמת הממשלה תקבל החלטה לפני העברת תקציב 2023 שבמסגרתו תסדיר את מערך הקהילות המשימתיות ותקצה תקציבים לגרעינים התורניים המשימתיים, ותפעל להכללת תקצוב הגרעינים התורניים המשימתיים בבסיס התקציב כך שיוכנס לבסיס התקציב כבר החל מהתקציב הקרוב. (סעיף 46).
- הממשלה תפעל לעידוד הפקות מקור תוך מתן דגש על הפקות מקור בנושאי ציונות ומורשת. (סעיף 66)
- הממשלה תפעל לחיזוק הזהות היהודית של המדינה באמצעות חקיקה, הקצאת משאבים ופעולות שונות כמפורט בהסכם זה. (סעיף 89)
- בחוקי ההגירה וההתאזרחות נקבע "לאור הצורך להגשים את תכליות חוק השבות ולהביא לעליית יהודים לארץ, ולאור ההתפלגות ומאפייני העליה בשנים האחרונות, לאור הקשיים והפרצות שיוצר סעיף הנכד בחוק השבות והצורך למנוע התבוללות בישראל ולמנוע שימוש לרעה בזכויות שהמדינה נותנת לעולים שחוזרים למדינת מוצאם זמן קצר לאחר עלייתן לישראל, יבוצעו עד להעברת תקציב המדינה יסוכם בתוך 60 יום בוועדה שתוקם בהשתתפות נציגי כלל מפלגות הקואליציה". (סעיף 91)
- הממשלה תתקן את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, כך תעוגן האפשרות לקיום אירועים כלשהם או לימודים של חרדים ודתיים המעוניינים בכך המיועדים לציבור או נושאי אופי דתי מובהק תוך התחשבות אמונותיהם ובצרכיהם הדתיים לרבות הפרדה מגדרית.

- הממשלה תעשה שינויי חקיקה שמטרתם למנוע הגדרת הפרדה כאפליה אסורה, כ"כ יתוקן החוק באופן שיאפשר יצירת וקיום קהילות מגורים על רקע דתי.
- סוכם שהממשלה תסדיר חקיקה בדבר רב צבאי ראשי.
- הממשלה לא תאשר את אמנת איסטנבול, למניעה ומאבק באלימות כלפי נשים ואלימות במשפחה. האמנה מבהירה שאלימות נגד נשים ואלימות במשפחה אינן עניין של הפרט, אלא תופעות שיש למדינה חובה למגר.
- הממשלה הסכימה על חיזוק מעמד בית הדין והגדלת תקני הדיינים ובעלי התפקידים, הקמת מבנים זהים לבתי המשפט וביטול כפיפותם לבתי המשפט בעניינים מסוימים כמו בוררות.

תקציבים למתנחלים

- משרד המשימות הלאומיות באמצעות מנהלת הזהות היהודית יגבש תוכנית לאומית להעמקת הזהות היהודית עבור מגוון אוכלוסיות (סטודנטים, מובילים בעולם הרוח באוניברסיטאות, מובילים בשירות הציבורי וכדומה) במסגרת התוכנית יוקמו מרכזים ללימודי מורשת רוח וזהות ויוקמו קרנות לעידוד היצירה היהודית בקולנוע מוזיקה ותרבות, התוכנית תכלול חיזוק ולכידות התא המשפחתי לצורך יישום התכנית תקצה הממשלה תקציב תוספתי ראוי בבסיס התקציב כדלהלן: בשנת 2023 סך של 700 מלש"ח בשנת 2024 סך של 800 מלש"ח, החל משנת 2025 סך של 950 מלש"ח ככל שיהיה בכך צורך התכנית תובא לאישור הממשלה. (סעיף 103)
- לצורך חיזוק מפעלי הציונות הדתית תתוקצב במשרד לאומיות תוספת לבסיס התקציב בסך 174 מלש"ח שתועדה בין היתר לביטול שחיקה תקציבית הנוגעת לשירות הלאומי במערכת החינוך, לחינוך בכפרי הנוער החקלאיים, לחיזוק מסגרות חינוכיות שונות וכן להעצמת מורשת הציונות הדתית ומפעילותיה, בית הציונות הדתית, מורשת הרב קוק, מורשת גוש קטיף, בנוסף בתוספת לבסיס התקציב 110 מלש"ח לפעילות חב"ד שליחות ציונות בחו"ל. (סעיף 114).
- כדי לחזק את הגרעינים התורניים הממשלה תפעיל "תוכנית לסיוע בערים המעורבות בהיקף של 25 מלש"ח שתכלול את הגברת תחושת הביטחון חיזוק החוסן, עידוד קליטת תושבים פיתוח קהילות צעירים פיתוח תרבות ותשתיות לתמיכה בחיי הקהילה. (סעיף 152).

הטבות נוספות לחיילים וקצינים

הממשלה לא מסתפקת בתקציבי הענק שהיא מעבירה לצבא, לשכר חיילים וקצינים, ולפי חוק חיילים משוחררים, הממשלה הנכנסת תקצה תקציבים נוספים ותעמיק את האפלייה נגד האזרחים שלא שירתו בצבא:

- שר האוצר הנכנס יכהן במחצית הראשונה, ובתפקיד שר הפנים במחצית השנייה, דורש תוספת תקציבית להעלאת שכרם של שירות סדיר 20% ושכר הלוחמים יעלה לשכר מינימום.
- יוקצבו מלגות ליוצאי צבא ושירות לאומי ומימון מכינות חינוך, התכלית "ממדים ללימודים" 100% משכר הלימוד, שנת לימוד אוניברסיטאי עבור כל שנת שירות צבאי.
- הממשלה תפעל להפלות מועמדים ערבים ותעדיף יוצאי צבא בפקולטת רפואה, משפטים, מדעי המחשב ראיית חשבון ומקצועות הנדסה.

חינוך והשכלה גבוהה

- הממשלה תפעל להעמקת תוכנית הלימודים בהיסטוריה של הציונות והמורשת.
- בנוסף לכך הממשלה תפעל לקידום וביסוס אוניברסיטת אריאל בשומרון בתחומי המחקר וההוראה ושיפוייה עקב הדרתה מהסכמים עם האיחוד האירופי ומדינות אסיה והקרנות הבינלאומיות. וקידום החלטת הממשלה להפיכתה של העיר אריאל לעיר אוניברסיטאית, וקידום אוניברסיטה בגליל.
- משרד ההתיישבות ישונה שמו למשרד המשימות הלאומיות, כ"כ סוכם להגשים את תכליות חוק השבות ולהביא לעליית יהודים לארץ, קידום רפורמת הגיור באמצעות גוף גיור ממלכתי.

העמקת הכיבוש

- לגבי ההתנחלויות בשטחים הכבושים, הממשלה מתייחסת אליהם כפי שהיא מתייחסת להעברת יהודים לנגב ולגליל, נקבע כי תוך 60 יום מהקמת הממשלה תקבל הממשלה החלטה בדבר הסדרת התיישבות צעירה.

- כדי להעמיק את הכיבוש הממשלה תפעל להסדיר "ההיבטים הנדרשים לתפעול מתחם קבר רחל ובכלל זה היבטים תקציביים". (סעיף 117)
- כמו כן תחת ההגדרה "חיבור הומניטרי לתשתיות חשמל, מים, מבני ציבור חיוניים" הממשלה תקדם את החקיקה להסדרת, חיבור היישובים הלא חוקיים בשטחים הכבושים לתשתיות. כמו כן ייעשה "ייעול השירותים הניתנים ביהודה והשומרון בהתאם להחלטה 106 משנת 1981".
- החטיבה להתיישבות הממשלה תסדיר את מעמדה ותפקידה בחקיקה, כ"כ תקצה סך של 750 מלש"ח לשנה שיעוגן בבסיס התקציב, יוקצו התקציבים ויאושרו לפיתוח והעצמת ההתיישבות בהתנחלויות ע"פ תוכנית חומש.
- הממשלה תפעל לקיומו ביטחוני וביסוסו של היישוב היהודי בחברון.
- יוענקו הטבות מס ביו"ש ובאזורים ברמת סיכון ביטחוני גבוה החל משנת 2023.
- יושלמו הליכי העתקת בסיס צה"ל ביו"ש בדגש על בית אל וקריית ארבע.

הנגב והגליל

- יועברו תקציבים לחיזוק "ההתיישבות היהודית בערד", הליכי תכנון העיר כסיף ימשכו ויואצו, כ"כ 14 יישובים בנגב ימשכו ויואצו ויתוקצבו 800 מיליון ₪ בכל שנה.
- אחד ממנועי הצמיחה בגליל תוקם אוניברסיטה.
- הממשלה תקדם העתקת מרכזי השיקום והאחזקה של צה"ל לציפורית, והקמת היישוב ארבל שבגליל.
- הממשלה תקדם ותשלים חוק לפיתוח הגליל.
- הממשלה מתכננת לתגבר את התקציבים המיועדים לרשות הבדואים בנגב, שמבצעת פעולות הריסה ופינוי של כפרים לא מוכרים.

תכנון ובנייה

- הממשלה תתקן את "פקודת האגודות השיתופיות בעניין ועדות קבלה בישובים קטנים בנגב בגליל וביו"ש (1000 בתי אב) שתעמיק את האפלייה בדיוור. (סעיף 147.2)
- הקואליציה תפעל לאישור חלופות נוספות בתקנה 25 בדבר פטור ממכרז פומבי בהקצאת קרקע במקרקעי ישראל. (סעיף 151.1) והענקת זכויות מקרקעין לקבוצת עולים חדשים.
- הממשלה תבטל את חוק החשמל שחוקק- חוק התכנון והבניה (תיקון 136), התשפ"ה-2022.
- הממשלה "תסכל מיזם ההשתלטות על שטחים פתוחים בסיוע גורמים בינלאומיים" לשמירה על אינטרסים ישראליים.
- בנוסף לכך הממשלה תדאג לחיזוק יישובי גבול הצפון ב 2,000 משפחות חדשות.
- הממשלה תעביר את רשות הפיקוח על חוקי תכנון ובנייה למשרד לבטחון הפנים, החלטה שתשליך על הרחבת צווי ההריסה נגד אלפי בתים שנבנו ביישובים הערבים.

הרשות הפלסטינית וירושלים

- כספים יושקעו ל"ביסוסה ופיתוחה של ירושלים כבירת ישראל בבניה רחבת היקף, תשתיות תעסוקה ותקציבים.
- הממשלה תפעל לשמירה על ריבונות וחיזוק המשילות וסיכול פעילותה של הרש"פ בירושלים.
- ככל שהרש"פ תקדם צעדים נגד ישראל בהאג ובערכאות בינלאומיות הממשלה תגבש מדיניות ואמצעים נגד הרש"פ ופעולתה.
- הממשלה תפעל בכל דרך בכדי למנוע העברת כספים מגורמים שונים שיועברו לרש"פ לאסירים ולמשפחותיהם.
- הממשלה תבחן העסקת מורים שהוכשרו במוסדות של הרש"פ.
- הממשלה תבחן דרכים להתמודדות עם מה שהגדירה "החוק האנטישמי של הרש"פ האוסר מכירת קרקעות ליהודים ומטיל עונש מוות על המוכרים",

אלימות בחברה הערבית

הרחבת סמכויות שר המשטרה, הידוע בעמדותיו הגזעניות כלפי הערבים, תעמיק את הפגיעה באזרחים הערבים ובאוכלוסיות מוחלשות.

- הממשלה תנחה את השב"כ לטפל בעבריינות לאומנית (ולא רק בטרור) בקרב ערבי ישראל בהיבטי מעקב, מניעת הסתה, סיכול התפרעויות והתארגנויות בינלאומיות, חקירה והבאה לדין.
- הממשלה תקדם חקיקת חוק לשלילת אזרחות ותושבות למחבלים וסייענים.
- הממשלה רואה בבעיית הפשיעה והאלימות הגואות במגזר הערבי עניין מרכזי שיש לטפל בו בראש סדר העדיפויות וזאת לטובת ביטחונם האישי ואיכות החיים של אזרחי ישראל הערבים ושל כלל אזרחי המדינה לאור זאת הממשלה תקצה משאבים וכלים לשם האכיפה ומיגור הפשיעה והפעילות הבלתי חוקית בחברה הערבית. (סעיף 32)

עמותות זכויות אדם

- כ"כ ובהשלמה לבקשותיו של סמוטריץ' בעניין העמותות לזכויות האדם הממשלה תמסה את אותן עמותות הממומנות ע"י גורמים חיצוניים וקרנות בינלאומיים דבר שיפגע בזכויות אדם ובהדרת זכויות המיעוט במדינה.

הרשות לפיתוח כלכלי בחברה הערבית

- העברת הרשות לפיתוח כלכלי בחברה הערבית מהמשרד לשוויון חברתי למשרד ראש הממשלה, נעשתה לבקשת המרכז לשלטון מקומי ונועדה למנוע פגיעה בתקציבים המיועדים ליישובים הערבים.
- הממשלה תפעל ל"הוצאת שוק העבודה הישראלי באמצעות שילוב אוכלוסיות בתעסוקה השקעה בתכניות תעסוקה למגזר החרדי והערבי, תכנית לקידום ההון האנושי ושיפור מיומנויות הייטק". (סעיף 28).

מרכז מוסאוא מצביע על הממשלה הימנית הקיצונית ביותר מאז קום המדינה שקוראת לשיסוע החברה הישראלית ומפלה את אזרחיה על בסיס גזע. מין ודת, אינה מותירה מקום למיעוטים ופוגעת בזכויות יסוד ובמיוחד באזרחים הערבים אשר שוללת מהם את זכותם להפגין ולמחות, כ"כ ממשלה מתירה פגיעה בערכי הדמוקרטיה בשלילת סמכותה של מערכת בתי המשפט ע"י פסקת ההתגברות, אשר מהווה מפלט יחיד לשכבות המקופחות במדינה.